

บทที่ 5

ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์

จากบทที่ 4 ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์กับลำดับชั้นและบทบาทของภาษา พบว่า ชาติพันธุ์มีความสัมพันธ์กับลำดับชั้นและบทบาทของภาษา โดยเมื่อทำการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มที่อยู่ในลำดับชั้นล่าง มีการใช้ภาษาของกลุ่มเพื่อติดต่อสื่อสารน้อยลง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือกลุ่มต่างๆ นิยมใช้ภาษาที่อยู่ในลำดับชั้นสูงกว่าในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่ม จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยคิดว่าควรพิจารณาประเด็นการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ โดยผู้วิจัยนำชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์มาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มเดียวกันและกลุ่มอื่นพบข้อมูล ดังต่อไปนี้

5.1 ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มเดียวกันและกลุ่มอื่น

5.1.1 กลุ่มไทยกลาง

จากการตอบแบบสอบถามจำนวน 80 ชุด ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยกลาง ผู้วิจัยได้จำแนกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยกลาง เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มไทยกลางเรียกตัวเอง และชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มอื่น ซึ่งชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยกลาง ผู้วิจัยแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยกลาง

ชื่อที่กลุ่มไทยกลางเรียกตัวเอง		ชื่อที่กลุ่มอื่นเรียก		
ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มตัวอย่าง	ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์
ภาษาไทย	คนไทย	1.กลุ่มไทยเชียงใหม่	ภาษาไทย	คนไทย
ภาษาไทยภาคกลาง	คนไทยภาคกลาง		ภาษาทางใต้	คนทางใต้

			ภาษากลาง	คนภาคกลาง
		2. กลุ่มไทยลำพูน	ภาษากลาง ภาษากรุงเทพฯ	คนกรุงเทพฯ
		3. กลุ่มยอง	ภาษาไทย	คนไทย
		4. กลุ่มลื้อ	ภาษากลาง	คนภาคกลาง
		5. กลุ่มมอญ	ภาษาไทย	คนไทย
		6. กลุ่มปะกาเกอญอ	ภาษากลาง	คนไทยภาคกลาง
		7. กลุ่มโพรง	ภาษาไทย (ลิ)ญู ญู ไต	(แต)ญู ญู ไต
			ภาษากลาง	คนภาคกลาง
			ภาษาในเมือง	คนในเมือง
			ไต	ไต

จากตารางที่ 20 จะเห็นได้ว่ากลุ่มไทยกลางส่วนใหญ่เรียกชื่อภาษาของกลุ่มตนว่า "ไทย" หรือ "ภาษาไทย" ขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเรียกชื่อกลุ่มของตนว่า "ไทย" หรือ "คนไทย" และเรียกกลุ่มตนว่า "คนไทยภาคกลาง" เพียงเล็กน้อย

ขณะที่กลุ่มอื่นส่วนใหญ่เรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ด้วยชื่อเดียวกับที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทยกลางส่วนใหญ่เรียก และมีกลุ่มอื่นจำนวนเล็กน้อยที่เรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มไทยกลางด้วยชื่ออื่น เช่น "ภาษากลาง" "ภาษากรุงเทพฯ" "คนทางใต้" "คนในเมือง" "ญู" และ "ไต" เมื่อนำมาวิเคราะห์พบว่าส่วนใหญ่เป็นชื่อที่เรียกตามถิ่นที่อยู่ เช่น ชื่อจังหวัด ชื่อภูมิภาค และชื่อที่มีความหมายว่า "คน" เช่นคำว่า "ญู" "ญู" "ไต" อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนชื่อภาษาและชื่อกลุ่มไทยกลางที่กลุ่มอื่นเรียกพบว่า มีการเรียกชื่อภาษาและกลุ่มด้วยชื่อเดียวกับกลุ่มไทยกลางมากกว่าการเรียกด้วยชื่ออื่น โดยไม่มีชื่อใดแสดงความหมายเชิงลบ

5.1.2 กลุ่มไทยเชียงใหม่

จากการตอบแบบสอบถามจำนวน 80 ชุด ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้จำแนกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มไทยเชียงใหม่ เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มไทยเชียงใหม่เรียกตัวเอง และชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มอื่น ซึ่งชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยเชียงใหม่ ผู้วิจัยแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยเชียงใหม่

ชื่อที่กลุ่มไทยเชียงใหม่เรียกตัวเอง		ชื่อที่กลุ่มอื่นเรียก			
ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มตัวอย่าง	ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์	
ผู้กำเมือง (เมือง) ภาษาเหนือ ภาษาเชียงใหม่	คนเมือง คนเหนือ คนเชียงใหม่	1.กลุ่มไทยกลาง	คำเมือง	คนเมือง	
			ภาษาเหนือ	คนเหนือ	
			ภาษาเชียงใหม่	คนเชียงใหม่	
			ภาษาเมืองเชียงใหม่	คนเมืองเชียงใหม่	
			ผู้กำเมือง (เมือง)	คนเมือง	
		2. กลุ่มไทยลำพูน	ผู้เมืองเชียงใหม่	คนเมืองเชียงใหม่	
			ภาษาลาวเชียงใหม่	คนลาวเชียงใหม่	
			ภาษาเชียงใหม่	คนเชียงใหม่	
			ภาษาพื้นเมือง	คนพื้นเมือง	
			ภาษาเมือง	คนเมือง	
		3.กลุ่มยอง	ปากลาว	คนลาว	
			ปากลาวเชียงใหม่	คนเชียงใหม่	
			ปากลาวแต่ (แท้)	คนลาวแต่ (แท้)	
			4.กลุ่มลื้อ	ภาษาเมือง	คนเมือง
				ภาษาลาว	คนลาว
ภาษาพื้นเมือง	คนเมือง				
5.กลุ่มมอญ	ภาษาคำเมือง	คนเมือง			

		6.กลุ่มปะกาเกญอ	ภาษาล้านนา ภาษาพื้นเมือง คำเมืองเชียงใหม่ ภาษาคำเมือง (ลิ) โญ่ ญู่	คนล้านนา คนพื้นเมือง คนเมืองเชียงใหม่ คนเมือง (แต) โญ่ ญู่
		7.กลุ่มโพรง	ภาษาเมือง (ลิ) โญ่ ญู่ ไต	คนเมือง (แต) โญ่ ญู่ ไต

จากตารางที่ 21 จะเห็นได้ว่ากลุ่มไทยเชียงใหม่ส่วนใหญ่เรียกชื่อภาษาของกลุ่มตนว่า "เมือง" หรือ "คำเมือง" และเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตนว่า "เมือง" หรือ "คนเมือง" ขณะที่กลุ่มไทยเชียงใหม่บางส่วน มีการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มของตน โดยใช้ชื่อภูมิภาค ได้แก่ "ภาษาเหนือ" และ "คนเหนือ" นอกจากนี้ยังมีการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มตน โดยใช้ชื่อจังหวัดว่า "ภาษาเชียงใหม่" และ "คนเชียงใหม่" เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีผู้บอกภาษากลุ่มอื่นที่เรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มไทยเชียงใหม่ด้วยชื่ออื่น เช่น กลุ่มไทยลำพูนจำนวนไม่น้อย เข้าใจว่า "ภาษาเมือง" เป็นคำย่อมาจากคำว่า "ภาษาพื้นเมือง" ซึ่งหมายความว่า ภาษาของกลุ่มคนในท้องถิ่นภาคเหนือเท่านั้น ขณะที่กลุ่มอื่นเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มด้วยชื่อเดียวกับกลุ่มไทยเชียงใหม่เรียกส่วนใหญ่เป็นชื่อที่เรียกตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ เช่น ชื่อจังหวัด ภูมิภาค ได้แก่ "ภาษาเชียงใหม่" "คนเชียงใหม่" "ภาษาเหนือ" และ "ภาษาล้านนา" เป็นต้น รองลงมาคือ ชื่อที่เรียกตามชาติพันธุ์ ได้แก่ "ลาว" "ภาษาลาว" "ปากลาว" และ "คนลาว" เป็นต้น ส่วนชื่ออื่นที่มีความหมายว่า "คน" เช่น คำว่า "โญ่" "ญู่" และ "ไต" เป็นต้น เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มอื่น ได้แก่ กลุ่มยอง ไทยลำพูน และลื้อ มีการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มไทยเชียงใหม่ว่า "ลาว" "ภาษาลาว" "ปากลาวแต่" หรือ "คนลาวแต่" ซึ่งเป็นชื่อเรียกที่มีนัยเชิงลบ เนื่องจากคำว่า "ลาว" เป็นคำบอกคุณลักษณะมีความหมายนัยว่าไม่มีศักดิ์ศรีหรือไม่มีรสนิยม เช่น ในบริบทที่ว่า "การแต่งกายของเธอไม่เข้ากันเอาเสียเลย ดูลาวๆ ยังไงก็ไม่รู้" เป็นต้น ดังนั้นกลุ่มไทยเชียงใหม่จึงไม่มีการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มตนด้วยชื่อเหล่านี้ นอกจากนี้ยังมีการใช้ชื่อที่บอกลักษณะทางภูมิศาสตร์รวมกับชื่อชาติพันธุ์เพื่อเรียกชื่อภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยเชียงใหม่ เช่น ภาษาลาวเชียงใหม่ คนลาวเชียงใหม่ เป็นต้น

5.1.3 กลุ่มไทยล้าพูน

จากการตอบแบบสอบถามจำนวน 80 ชุด ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยล้าพูน ผู้วิจัยได้จำแนกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มไทยล้าพูนใช้เรียกตัวเอง เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มไทยล้าพูนใช้เรียกตัวเอง และชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มอื่น ซึ่งชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยล้าพูน ผู้วิจัยแสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยล้าพูน

ชื่อที่กลุ่มไทยล้าพูนเรียกตัวเอง		ชื่อที่กลุ่มอื่นเรียก		
ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มตัวอย่าง	ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์
อู่เมือง ภาษาพื้นเมือง	คนเมือง คนพื้นเมือง	1.กลุ่มไทยกลาง	คำเมือง	คนเมือง
			ภาษาเหนือ	คนเหนือ
			ภาษาล้าพูน	คนล้าพูน
			อู่กำเมือง (เมือง)	คนเมือง
			ภาษาลาวล้าพูน	คนลาวล้าพูน
		2. กลุ่มไทยเชียงใหม่	ภาษาต่างอื่น (ที่อื่น)	คนต่างอื่น (ที่อื่น)
			ภาษาแพร์	คนแพร์
			ภาษาล้าปาง	คนล้าปาง
			ปากเมือง	คนเมือง
			ปากลาว	คนลาว
		3.กลุ่มยอง	ลาวบ่แต่ (ไม่แท้)	คนลาวบ่แต่
			ปากลาวจ่าง	คนลาว
			4.กลุ่มลื้อ	ภาษาเมือง
		5.กลุ่มมอญ	ภาษาลาว	คนลาว
			ลาวจะเล็มจะเก็ม	คนลาว
ภาษาคำเมือง	คนเมือง			
			ภาษาล้านนา	คนล้านนา

		6..กลุ่มปะกาเกญอ	ภาษาลำพูน ภาษาเมือง (ลิ) โญ่ ญู	คนลำพูน คนเมือง (แต) โญ่ ญู
		7.กลุ่มโพรง	ภาษาเมือง (ลิ) โญ่ ญู ไต	คนเมือง (แต) โญ่ ญู ไต

จากตารางที่ 22 จะเห็นได้ว่ากลุ่มไทยลำพูนส่วนใหญ่เรียกชื่อภาษาของกลุ่มตนว่า “เมือง” หรือ “กำเมือง” และเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตนว่า “เมือง” หรือ “คนเมือง” แสดงว่ากลุ่มไทยลำพูนส่วนใหญ่มองตัวเองว่าเป็นกลุ่มเดียวกับกลุ่มไทยเชียงใหม่ ขณะที่กลุ่มไทยลำพูนบางส่วนเรียกชื่อภาษาของกลุ่มตนด้วยชื่ออื่น เช่น “ภาษาพื้นเมือง” และเรียกชื่อกลุ่มของตนว่า “คนพื้นเมือง”

นอกจากนี้เมื่อศึกษาเกี่ยวกับชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยลำพูนพบว่า กลุ่มไทยลำพูนเรียกชื่อภาษาของตนว่า “เมือง” หรือ “คำเมือง” และเรียกชื่อของกลุ่มตนว่า “คนเมือง” เช่นเดียวกับกลุ่มไทยเชียงใหม่ โดยกลุ่มไทยลำพูนบางคนมีความเชื่อว่า “เมือง” มาจากคำว่า “ภาษาพื้นเมือง” ซึ่งหมายถึงภาษาที่อยู่ในท้องถิ่นจังหวัดลำพูนเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นพบว่าส่วนใหญ่มีการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มด้วยชื่อเดียวกับที่กลุ่มไทยลำพูนเรียกตัวเองมากกว่าการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยลำพูนด้วยชื่ออื่น เมื่อนำข้อมูลชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มอื่นมาวิเคราะห์พบว่า มีการใช้ชื่อจังหวัดและชื่อชาติพันธุ์ เช่น กลุ่มไทยเชียงใหม่เรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยลำพูน โดยใช้ชื่ออื่นเรียก เช่น “ภาษาแพร์” “ภาษาลำปาง” “คนแพร์” และ “คนลำปาง” เป็นต้น รวมทั้งมีการใช้คำว่า “ภาษาต่างอื่น” และ “คนต่างอื่น” (ต่างอื่น แปลว่า ถิ่นอื่นหรือที่อื่น) แสดงให้เห็นว่า กลุ่มไทยเชียงใหม่บางส่วนเห็นความแตกต่างระหว่างภาษาไทยเชียงใหม่และภาษาไทยลำพูน โดยไม่เรียกภาษาไทยลำพูนเป็นภาษาเดียวกับตนว่า “คำเมือง” และไม่เรียกชื่อของกลุ่มไทยลำพูนว่า “คนเมือง” เช่นเดียวกับตน เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มของเรียกกลุ่มไทยเชียงใหม่ว่า “คนลาวแต่” และเรียกกลุ่มไทยลำพูนว่า “คนลาวบ่แต่” เมื่อเปรียบเทียบทั้งสองคำนี้เป็นไปได้ว่ากลุ่มของมองกลุ่มไทยเชียงใหม่เป็นคนลาวดั้งเดิมหรือคนลาวพื้นเมืองในถิ่นนี้ และมองกลุ่มไทยลำพูนว่าเป็นคนลาวที่อพยพมาจากถิ่นอื่นหรือเป็นคนลาวที่มีการกลมกลืนทางชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกับคนกลุ่มอื่น ส่วนคำว่า “ลาวจะเล็มจะเก็ม” ที่กลุ่มลื้อใช้เรียกภาษาไทยลำพูน หมายความว่า ภาษาไทยลำพูนที่ฟังไม่รู้เรื่อง เนื่องจากมีการปนระหว่างภาษาลาว (ภาษาไทยลำพูน) กับภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาไทยเชียงใหม่ หรือภาษายอง

ขณะที่กลุ่มไทยกลางและกลุ่มมอญมองว่ากลุ่มไทยเชียงใหม่และกลุ่มไทยลำพูนเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของทั้งสองกลุ่มนี้ว่า "คนเมือง" และเรียกชื่อภาษาที่ใช้ว่า "ภาษาเมือง" หรือ "คำเมือง" รวมทั้งกลุ่มปะกาเกอญอและกลุ่มโพรงเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยเชียงใหม่และกลุ่มไทยลำพูนด้วยชื่อเดียวกันว่า "ไต" "ญู" หรือ "ญู" ซึ่งมีความหมายว่า "คน" เช่นเดียวกัน ซึ่งคำว่า "ไต" ยังใช้เรียกกลุ่มอื่นๆ ที่เป็นผู้พูดภาษาไท (ไต) เหมือนกัน

อาจกล่าวได้ว่าการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มไทยลำพูนว่า "ลาว" "ลาวลำพูน" หรือ "ลาวในเวียง" ซึ่งเป็นชื่อที่แสดงนัยความรู้สึกเชิงลบ เช่น ต่ำกว่าหรือด้อยกว่ากลุ่มตน เนื่องจากคำว่า "ลาว" เป็นคำเรียกชื่อกลุ่มคนที่ไม่มีศักดิ์ศรีและไม่เท่าเทียมกับกลุ่มอื่นๆ ในสังคม ดังนั้นกลุ่มไทยลำพูนจึงไม่นิยมเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มของตนด้วยชื่อเหล่านั้น

5.1.3 กลุ่มยอง

จากการตอบแบบสอบถามจำนวน 80 ชุด ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มยอง ผู้วิจัยได้จำแนกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มยองใช้เรียกตัวเองเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มยองเรียกตัวเอง และชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มอื่น ซึ่งชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มยอง ผู้วิจัยแสดงในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มยอง

ชื่อที่กลุ่มยองเรียกตัวเอง		ชื่อที่กลุ่มอื่นเรียก		
ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มตัวอย่าง	ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์
ปากยอง (ยอง)	คนยอง (ยอง)	1.กลุ่มไทยกลาง	ภาษายอง	คนยอง
			ภาษาอีสาน	คนอีสาน
			ภาษาพื้นเมือง	คนเมือง
		2. กลุ่มไทยเชียงใหม่	ऊยอง	คนยอง
		3. กลุ่มไทยลำพูน	ऊยอง	คนยอง
		4. กลุ่มลื้อ	ปากยอง	คนยอง
	5. กลุ่มมอญ	ภาษายอง	คนยอง	
	6.กลุ่มปะกาเกอญอ	ภาษายอง	คนยอง	

		7.กลุ่มโพรง	(ลิ) โญ่ ญู ภาษาของ ภาษาลาว (ลิ) โญ่ ญู ไต	(แต) โญ่ ญู คนยอง คนลาวลำปาง (แต) โญ่ ญู ไต
--	--	-------------	--	---

จากตารางที่ 23 จะเห็นได้ว่ากลุ่มยงทุกคนเรียกชื่อภาษาของกลุ่มตนว่า “ยง” หรือ “ปากยง” และเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตนว่า “ยง” หรือ “คนยง” โดยไม่ปรากฏการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มยงเป็นอย่างอื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงเอกภาพในกลุ่มยงด้วยกัน เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นพบว่า กลุ่มยงเป็นกลุ่มเดียวที่ไม่มีการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเป็นชื่ออื่น นอกจากนี้ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มอื่นเรียกกลุ่มยงพบว่า กลุ่มไทยเชียงใหม่ ไทยลำพูน ลื้อ มอญ และโพรงมีการเรียกชื่อภาษาของกลุ่มยงว่า “ยง” และเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ยงว่า “คนยง” เช่นเดียวกัน ขณะที่กลุ่มอื่น เช่น กลุ่มไทยกลางบางส่วนเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มยงด้วยชื่ออื่น ได้แก่ “ ภาษาอีสาน ” และ “ คนอีสาน ” เนื่องจากกลุ่มไทยกลางไม่เห็นความแตกต่างระหว่างภาษายองกับภาษาอีสาน ซึ่งมีลักษณะทางภาษาบางประการคล้ายกัน จึงเรียกกลุ่มยงว่าเป็นกลุ่มคนอีสาน ส่วนการเรียกภาษายองว่า “ ภาษาพื้นเมือง ” และ “ คนพื้นเมือง ” นั้นเนื่องจากกลุ่มไทยกลางมีแนวคิดที่ว่าภาษาและภาษาย่อยของกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดลำพูน ถือเป็นภาษาของกลุ่มคนพื้นเมือง นอกจากนี้กลุ่มโพรงบางส่วนเรียกกลุ่มยงด้วยชื่ออื่น ได้แก่ “ภาษาลาว” “คนลาวลำปาง” “ โญ่ ” “กำโญ่” (กำแปลว่า ภาษา) และ “ไต” เป็นต้น การที่ผู้บอกภาษากลุ่มโพรงเรียกภาษายองว่า “ภาษาลาวลำปาง” และเรียกกลุ่มยงว่า “คนลาวลำปาง” เนื่องมาจากกลุ่มผู้บอกภาษาตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มคนที่พูดภาษาไทยลำปางมากกว่ากลุ่มคนที่พูดภาษาไทยลำพูนและกลุ่มยง จึงเรียกว่า “คนลาวลำปาง” หรือ “คนไทยลำปาง” เป็นต้น กล่าวได้ว่า ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มยง มีความเป็นเอกภาพมากกว่ากลุ่มอื่น กล่าวคือทุกกลุ่มมีการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มยงเช่นเดียวกับกลุ่มเจ้าของภาษา

5.1.5 กลุ่มลื้อ

จากการตอบแบบสอบถามจำนวน 80 ชุด ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มลื้อ ผู้วิจัยได้จำแนกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มลื้อใช้เรียกตัวเอง เป็น 2

ประเภท ได้แก่ ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มลื้อเรียกตัวเองและชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มอื่น ซึ่งชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มลื้อ ผู้วิจัยแสดงในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มลื้อ

ชื่อที่กลุ่มลื้อเรียกตัวเอง		ชื่อที่กลุ่มอื่นเรียก		
ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มตัวอย่าง	ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์
ภาษาลื้อ	คนลื้อ	1. กลุ่มไทยกลาง	ภาษาลื้อ	คนลื้อ
			ภาษายอง	คนยอง
			ภาษาอีสาน	คนอีสาน
		2. กลุ่มไทยเชียงใหม่	ภาษาลื้อ	คนลื้อ
			ภาษาลื้อบ้านธิ	คนลื้อบ้านธิ
			ภาษายองบ้านธิ	คนยองบ้านธิ
			ยองหนองช้างคืน	ยองหนองช้างคืน
		3. กลุ่มไทยลำพูน	ภาษาลื้อ	คนลื้อ
			ภาษายอง	คนยอง
			ภาษายองลื้อ	ภาษายองลื้อ
		4. กลุ่มยอง	ภาษาลื้อ	คนลื้อ
			ยองบะเล่บะเก้อ	คนยอง
			ยองกำย (กลาย)	คนยอง
			ยองเก็กเด็ก	คนยอง
			ยองเงี้ยว	คนยอง
			ยองลื้อ	คนยอง
			ยองลื้อบ้านธิ	คนลื้อ
		5. กลุ่มมอญ	ภาษาลื้อ	คนลื้อ
			ลื้อบ้านธิ	ลื้อบ้านธิ
			ภาษายอง	คนยอง
		6. กลุ่มปะกาเกญอ	ภาษายอง	คนยอง
			ภาษาเมือง	คนเมือง
			(ลื) โญ่ ญู่	(แต) โญ่ ญู่

		7.กลุ่มโพรง	ไต ภษาของ (ลิ) โญ่ ญู ไต	ไต คนของ (แต) โญ่ ญู ไต
--	--	-------------	-----------------------------------	----------------------------------

จากตารางที่ 24 จะเห็นได้ว่า กลุ่มลื้อทุกคนเรียกชื่อภาษาของกลุ่มตนว่า "ลื้อ" หรือ "ภาษาลื้อ" และเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตนว่า "ลื้อ" หรือ "คนลื้อ" โดยไม่ปรากฏการเรียกชื่อภาษาและชื่อของกลุ่มลื้อเป็นอย่างอื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงเอกภาพในกลุ่มลื้อด้วยกัน เมื่อเปรียบเทียบเทียบกับกลุ่มอื่นพบว่า กลุ่มลื้อมีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มยอง คือ เป็นกลุ่มที่มีเอกภาพสูง เนื่องจากไม่มีการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มของตนเป็นชื่ออื่น

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอื่นมีการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มลื้อด้วยชื่ออื่นมากกว่าเรียกด้วยชื่อเดียวกับกลุ่มลื้อ ได้แก่ ชื่อทางชาติพันธุ์ เช่น "ยอง" "ลาว" "เงี้ยว" "คนอีสาน" และ "คนเมือง" เป็นต้น รวมทั้งมีการผสมคำระหว่างคำที่เป็นชื่อทางชาติพันธุ์และชื่อหมู่บ้าน เช่น "ยองบ้านธิ" หรือ "ยองหนองข้างคีน" ซึ่งบ้านหนองข้างคีนเป็นหมู่บ้านของกลุ่มยองในตำบลหนองข้างคีน อำเภอเมืองลำพูน เป็นที่น่าสังเกตว่ามีการใช้คำที่บอกลักษณะทางภาษา เช่น "ยองเก็กเด็ก" หมายถึง ภาษายองที่ออกเสียงแข็งฟังไม่รู้เรื่อง หรือ "ยองก่าย(กลายเป็น)" หมายถึง ภาษายองที่มีการออกเสียงเป็นภาษาอื่น "ยองปะเล่อปะเก่อ" หมายถึง ภาษายองที่ฟังไม่รู้เรื่อง เนื่องจากมีการปนระหว่างภาษายองกับภาษาไทยเชียงใหม่ หรือไทยลำพูน

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาข้อมูลของแต่ละกลุ่มจะพบว่า กลุ่มไทยกลาง ไทยเชียงใหม่ ไทยลำพูน และมอญ ไม่เห็นความแตกต่างระหว่างภาษายองกับภาษาลื้อ จะเห็นได้ว่าการเรียกชื่อภาษาลื้อว่า "ภาษายอง" เป็นจำนวนมาก ขณะที่กลุ่มปะกาเกอญอและกลุ่มโพรงไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าเป็นภาษาลื้อ เนื่องจากไม่เห็นความแตกต่างระหว่าง ภาษาลื้อกับภาษายอง หรือภาษาไทยเชียงใหม่กับภาษาไทยลำพูน โดยเรียกทุกกลุ่มรวมกันว่าเป็นภาษา "ไต" หรือ "โญ่"

5.1.6 กลุ่มมอญ

จากการตอบแบบสอบถามจำนวน 80 ชุด ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มมอญ ผู้วิจัยได้จำแนกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มมอญใช้เรียกตัวเองเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มมอญเรียกตัวเอง และชื่อภาษาและชื่อ

กลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มอื่น ซึ่งชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มมอญ ผู้วิจัยแสดงในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มมอญ

ชื่อที่กลุ่มมอญเรียกตัวเอง		ชื่อที่กลุ่มอื่นเรียก		
ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มตัวอย่าง	ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์
ภาษาโมญ (มอญ)	คนโมญ (มอญ)	1. กลุ่มไทยกลาง	ภาษามอญ	(คน)มอญ
		2. กลุ่มไทยเชียงใหม่	ภาษาเมง	(คน) เมง
			ภาษามอญ	(คน) มอญ
			ภาษาเมง	(คน) เมง
		3. กลุ่มไทยลำพูน	ภาษาเมง (มอญ)	(คน) เมง
			ภาษาเมงดำ	(คน) เมงดำ
		4. กลุ่มยอง	ภาษาเมงหนองคู่	(คน) เมงหนองคู่
ภาษามิง (มอญ)	คนมิง (มอญ)			
ภาษาลาวซิ่น (เขิน)	ลาวซิ่น			
มิงปะเล่อบะเก้อ	มิง			
5. กลุ่มลื้อ	ภาษามิง	คนมิง		
6. กลุ่มปะกาเกอญอ	(ลิ) โญ่ ญ่	(แต) โญ่ ญ่		
	ไต	ไต		
	ไต	ไต		
7. กลุ่มโพรง	ไต	ไต		

จากตารางที่ 25 จะเห็นได้ว่ากลุ่มมอญส่วนใหญ่เรียกชื่อภาษาของกลุ่มตนว่า "โมญ" หรือ "มอญ" และเรียกชื่อกลุ่มของตนว่า "โมญ" หรือ "คนมอญ" เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นพบว่า กลุ่มมอญมีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มยองและกลุ่มลื้อ คือ เป็นกลุ่มที่ไม่มีการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเป็นชื่ออื่น ขณะที่กลุ่มอื่นมีการเรียกชื่อภาษาและชาติพันธุ์ที่แตกต่างออกไป เช่น กลุ่มไทยกลาง ไทยเชียงใหม่ ไทยลำพูน และยอง เรียกว่า "เมง" หรือ "มิง" เมื่อวิเคราะห์การใช้ภาษาในการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มยองมีการใช้ลักษณะทางกายภาพของกลุ่มมอญ คือ มีผิวคล้ำกว่ากลุ่มยองและกลุ่มอื่นในจังหวัดลำพูน โดยเรียกกลุ่มมอญว่า "เมงดำ" หรือ

"มิงดำ" นอกจากนี้ยังมีการนำชื่อหมู่บ้านมาเรียกเป็นชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มมอญ เช่น "เมงหนองคู" เป็นต้น ส่วนกลุ่มปะกาเกญอและกลุ่มโพรงไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าเป็นภาษาของกลุ่มใด จึงเรียกรวมกันว่า "ไต" หรือ "ญ้อ" และผู้บอกภาษากลุ่มอื่นจำนวนไม่น้อยที่ไม่รู้จักภาษามอญเลย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ามีผู้บอกภาษาเพียง 4 กลุ่มเท่านั้นที่ส่วนใหญ่รู้จักภาษาของกลุ่มมอญโดยเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ด้วยชื่อเดียวกับกลุ่มมอญ ได้แก่ กลุ่มไทยกลาง กลุ่มไทยเชียงใหม่ กลุ่มไทยลำพูน และกลุ่มยอง ส่วนกลุ่มลื้อ กลุ่มปะกาเกญอและกลุ่มโพรงส่วนใหญ่ไม่รู้จักและไม่สามารถระบุชื่อภาษาและชื่อกลุ่มได้อย่างชัดเจน

5.1.7 กลุ่มปะกาเกญอ

จากการตอบแบบสอบถามจำนวน 80 ชุด ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มปะกาเกญอ ผู้วิจัยได้จำแนกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มปะกาเกญอใช้เรียกตัวเอง เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มปะกาเกญอเรียกตัวเอง และชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มอื่น ซึ่งชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มปะกาเกญอ ผู้วิจัยแสดงในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มปะกาเกญอ

ชื่อที่กลุ่มปะกาเกญอเรียกตัวเอง		ชื่อที่กลุ่มอื่นเรียก		
ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มตัวอย่าง	ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์
ปะกาเกญอ กะเหรี่ยง ภาษาไทยภูเขา	ปะกาเกญอ (ปะก้อ) กะเหรี่ยง คนไทยภูเขา	1.กลุ่มไทยกลาง	ภาษากะเหรี่ยง ยาง	กะเหรี่ยง ยาง
		2. กลุ่มไทยเชียงใหม่	ยางปะกาเกญอ ภาษาชาวเขา ภาษากะเหรี่ยง ภาษาชาวเขา ภาษายาง ภาษาแม้ว ภาษาอีโก้	ยางปะกาเกญอ ชาวเขา กะเหรี่ยง ชาวเขา ยาง แม้ว อีโก้

		3. กลุ่มไทยลำพูน	ภาษากะเหรี่ยง ภาษายางกะเลอ ภาษายาง	กะเหรี่ยง ยางกะเลอ ยาง
		4. กลุ่มยอง	ภาษายาง ภาษาแม่ัว	ยาง แม่ัว
		5. กลุ่มลื้อ	ภาษายาง ภาษาชาวเขา	ยาง ชาวเขา
		6. กลุ่มมอญ	ภาษากะเหรี่ยง ภาษาชาวเขา	กะเหรี่ยง ชาวเขา
		7. กลุ่มโพรง	ภาษาจ๋อ (จ๋อ) ภาษาฉ้อ (ฉี้ยว) ภาษาไทยภูเขา	จ๋อ (จ๋อ) ฉ้อ (ฉี้ยว) คนไทยภูเขา

จากตารางที่ 26 จะเห็นได้ว่า กลุ่มปะกาเกอญอส่วนใหญ่เรียกชื่อภาษาของกลุ่มตนว่า "ปะกาเกอญอ" และเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตนว่า "ปะกาเกอญอ" หรือ "ปะก้อ" (จะก้อ) และมีกลุ่มปะกาเกอญอบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 20 ที่เรียกชื่อภาษาของกลุ่มตนว่า "ภาษากะเหรี่ยง" และ "ภาษาไทยภูเขา" และเรียกชื่อกลุ่มตนว่า "กะเหรี่ยง" และ "คนไทยภูเขา" เช่นเดียวกับชื่อที่หน่วยงานราชการเรียก นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ากลุ่มปะกาเกอญอเรียกภาษาของตนว่า "ภาษาเนี้ยะ" (ภาษานี้ หมายถึง ภาษาที่กลุ่มปะกาเกอญอกำลังใช้พูดในขณะนั้น) หรือ "อู่เอี้ยะ" (พูดแบบนี้) เป็นการตอบเพื่อหลีกเลี่ยงการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ผู้วิจัยจึงต้องย้ำถึงชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์นั้นอีกครั้ง เพื่อให้ได้ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มปะกาเกอญอที่ชัดเจนมากขึ้น โดยข้อมูลเหล่านี้ผู้วิจัยไม่ได้แสดงในตารางที่ 26 เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนว่าคำเหล่านี้เป็นชื่อภาษาหรือไม่

เมื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มอื่นได้แก่ กลุ่มไทยกลาง ไทยเชียงใหม่ ไทยลำพูน ยอง ลื้อ และมอญนิยมเรียกกลุ่มปะกาเกอญอว่า "ยาง" และชื่ออื่นซึ่งเป็นชื่อกลุ่มชาวไทยภูเขา เช่น "แม่ัว" "อี้ก้อ" และ "ชาวเขา" เป็นต้น แสดงว่ากลุ่มดังกล่าวนี้ยังไม่สามารถระบุชื่อภาษาและชื่อกลุ่มที่ถูกต้องได้ ขณะที่กลุ่มชาติพันธุ์โพรง ซึ่งมีความใกล้ชิดด้านชาติพันธุ์กับกลุ่มปะกาเกอญอมากที่สุด แต่ไม่ปรากฏการเรียกชื่อกลุ่มปะกาเกอญอว่า "ยาง" และ "ปะกาเกอญอ" แต่จะเรียกโดยใช้คำในภาษาของตน เช่น "จะก้อ" "จ๋อ" "ฉ้อ" และ "ฉี้ยว" เป็นต้น ซึ่งล้วนมีความหมายในภาษาโพรง โดยคำว่า "จ๋อ" มีความ

หมายความว่า "รวบรวม , รวมกัน" ส่วนคำว่า "จ่อ" หรือ "เจี้ยว" มีความหมายว่า "คน" ผู้วิจัยสังเกตคำว่า "จ่อ" หรือ "จะก่อ" มีการออกเสียงคล้ายกับคำว่า "สะกอ (skaw)" ซึ่งเป็นชื่อที่รัฐบาล นักวิชาการและหน่วยงานราชการใช้เรียกกลุ่มปะกาเกณฺฐ จึงเป็นไปได้ว่าทั้งสองคำนี้เป็นคำเดียวกัน

5.1.8 กลุ่มโพรง

จากการตอบแบบสอบถามจำนวน 80 ชุด ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มโพรง ผู้วิจัยได้จำแนกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มโพรงใช้เรียกตัวเอง เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่กลุ่มโพรงเรียกตัวเอง และชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มอื่น ซึ่งชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มโพรง ผู้วิจัยแสดงในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มโพรง

ชื่อที่กลุ่มโพรงเรียกตัวเอง		ชื่อที่กลุ่มอื่นเรียก		
ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มตัวอย่าง	ชื่อภาษา	ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์
ภาษาโพรง (ไผลั่ว)	โพรง (ไผลั่ว)	1. กลุ่มไทยกลาง	ภาษากะเหรี่ยง	กะเหรี่ยง
ฉิว (ฉู)	ฉิว (ฉู)		ภาษายาง	ยาง
กะหล่อง (กะเลอ)	กะหล่อง		ภาษาชาวเขา	ชาวเขา
		2. กลุ่มไทยเชียงใหม่	ภาษาปะกาเกณฺฐ	ปะกาเกณฺฐ
			ภาษากะเหรี่ยง	กะเหรี่ยง
			ภาษายางกะเหรี่ยง	ยางกะเหรี่ยง
			ภาษายาง	ยาง
			ภาษาแม้ว	แม้ว
		3. กลุ่มไทยลำพูน	ภาษาอีโก้	อีโก้
			ภาษากะเหรี่ยง	กะเหรี่ยง
			ภาษายางกะเลอ	ยางกะเลอ
		4. กลุ่มยอง	ภาษายาง	คนยาง
			ภาษากะเหรี่ยง	กะเหรี่ยง

		5. กลุ่มลื้อ	ภาษายาง ภาษาชาวเขา	ยาง ชาวเขา
		6. กลุ่มมอญ	ภาษายาง ภาษากะเหรี่ยง	ยาง กะเหรี่ยง
		7. กลุ่มปะกาเกอญอ	ภาษายาง ภาษายางเด๊ะเด๊ะ ภาษาฉิว (ฉีเยว) ภาษาโพรง (โผล่ว)	ยาง ยางเด๊ะเด๊ะ ฉิว (ฉีเยว) โพรง (โผล่ว)

จากตารางที่ 27 จะเห็นได้ว่ากลุ่มโพรงส่วนใหญ่เรียกชื่อภาษาของกลุ่มตนว่า "โพรง(โผล่ว)" และเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตนว่า "โพรง (โผล่ว)" และมีกลุ่มโพรงบางส่วนเรียกชื่อภาษาของกลุ่มตนว่า "ฉิว (ฉู)" ซึ่งแปลว่า "คน" เป็นชื่อเรียกที่ใช้กันมานาน โดยเฉพาะในกลุ่มโพรงที่มีอายุ 70 ปีขึ้นไป เนื่องจากกลุ่มโพรงตระหนักว่ากลุ่มตนไม่มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับกลุ่มอื่น จึงหลีกเลี่ยงการเรียกชื่อกลุ่มตนว่า "โพรง" โดยเรียกว่า "ภาษาตัวเก่า" (ภาษาเรา) หรือ "ภาษาเฮาเนี้ยะ" (ภาษาเรานี้แหละ) ผู้วิจัยต้องถามย้ำว่ามีชื่ออื่นอีกหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างจึงเรียกชื่อกลุ่มตนว่า "กะหล่อง" หรือ "กะเลอ" ซึ่งเป็นคำที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มไทยกลาง ไทยเชียงใหม่หรือไทยลำพูน แต่มีการออกเสียงที่เพี้ยนไปจากคำว่า "กะเหรี่ยง" ดังนั้นกลุ่มโพรงจึงมีชื่อภาษาและชื่อกลุ่มที่เรียกตัวเอง ซึ่งมีความหลากหลายมากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบชื่อภาษาและชื่อกลุ่มโพรงที่เรียกโดยกลุ่มโพรงและกลุ่มอื่นพบว่ากลุ่มโพรงส่วนใหญ่เรียกภาษาและกลุ่มของตนว่า "โพรง" นอกจากนี้ยังมีชื่ออื่น เช่น "ฉิว" "ฉู" "กะหล่อง" และ "กะเลอ" ซึ่งใช้เรียกชื่อภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์นี้มาช้านาน โดยมีการใช้คำว่า "ฉิว" และ "ฉู" แปลว่า "ภาษาเรา" ออกจาก "ลื้อ" หรือ "ฉีเยว" ซึ่งแปลว่า "ภาษาเขา" ในที่นี้หมายความถึง การเรียกชื่อเพื่อแยกกลุ่มปะกาเกอญอออกจากกลุ่มโพรง

ขณะที่ชื่อที่กลุ่มอื่นเรียกกลุ่มโพรง ส่วนใหญ่เป็นชื่อทางชาติพันธุ์ เช่น "ยาง" "แม่ว" "อีก่อ" หรือ "ชาวเขา" เป็นต้น "ยางเด๊ะเด๊ะ" ที่กลุ่มปะกาเกอญอใช้เรียกกลุ่มโพรงมีความหมายเชิงลบเช่นเดียวกับคำว่า "ยาง" หรือ "ยางกะเลอ" เป็นชื่อเรียกที่กลุ่มโพรงไม่ใช้เรียกภาษาและกลุ่มตน แต่เป็นคำที่กลุ่มไทยเชียงใหม่และกลุ่มไทยลำพูนใช้เรียกกลุ่มปะกาเกอญอและกลุ่มโพรง เนื่องจากเป็นคำที่มีความหมายเชิงลบ ซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า ถ้าใครถูกเรียกว่าเป็นยางหรือยางกะเลอ มีหมาย

ความนับว่าบุคคลนั้นไม่รักษาความสะอาดของร่างกาย ทำให้ร่างกายสกปรก มีกลิ่นไม่พึงประสงค์ มีผมและหนวดเครายาวรุงรัง รวมทั้งแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สกปรก (บารเมศ วรรณสัย, 2545: 22)

เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลแสดงชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มโพรงกับกลุ่มปะกาเกญอ (ดูตารางที่ 26) ผู้วิจัยพบความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มปะกาเกญอและกลุ่มโพรง คือ ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่เรียกชื่อภาษาและชื่อชาติพันธุ์ของทั้งสองกลุ่มรวมกันโดยไม่จำแนกความแตกต่างออกจากกัน มีเพียงผู้บอกภาษากลุ่มปะกาเกญอเท่านั้น ที่เรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มโพรงออกจากกลุ่มตนได้อย่างชัดเจน

5.2 สรุปชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์

ชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดลำพูน เมื่อจำแนกตามกลุ่มพบว่า แต่ละกลุ่มมีลักษณะการเรียกชื่อภาษาของตนที่ต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่มีการใช้ชื่อจังหวัดและชื่อภูมิภาคในการตอบคำถาม เช่น กลุ่มไทยกลาง กลุ่มไทยเชียงใหม่ และกลุ่มไทยลำพูน เรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตนว่า "ภาษาไทยภาคกลาง" "ภาษาเหนือ" และ "ภาษาเชียงใหม่"

ส่วนกลุ่มย่อย กลุ่มลื้อ และกลุ่มมอญ เป็นกลุ่มที่มีเอกภาพในการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตนมากที่สุด เนื่องจากไม่พบการแปรของชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าเกิดจากการที่กลุ่มย่อยมีจำนวนประชากรถึงร้อยละ 89 ของประชากรทั้งหมดในจังหวัดลำพูน (แสงมาละแซม, 2544) และมีการตั้งถิ่นฐานแบบกระจายกันอยู่ทำให้กลุ่มอื่นรู้จักภาษาย่อยและกลุ่มย่อยเป็นอย่างดี โดยสามารถเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ได้อย่างถูกต้อง ส่วนกลุ่มลื้อและกลุ่มมอญ เป็นกลุ่มที่มีอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์สูง แม้จะมีจำนวนประชากรไม่มากนัก แต่เมื่อผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มลื้อก็ตอบอย่างชัดเจนว่าตนเป็นลื้อและพูดภาษาลื้อ เช่นเดียวกับกลุ่มมอญที่ย้ำว่าตนเป็นมอญ (มอญ) และพูดภาษามอญ

ขณะที่กลุ่มปะกาเกญอและกลุ่มโพรงมีชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกตัวเองหลากหลายมากที่สุด เนื่องจากกลุ่มปะกาเกญอและกลุ่มโพรงบางส่วนเห็นว่ากลุ่มตนไม่มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับกลุ่มอื่น จึงหลีกเลี่ยงการเรียกชื่อกลุ่มตนว่า "ปะกาเกญอ" หรือ "โพรง" โดยเรียกชื่อภาษาของตนว่า "ภาษาเนี้ยะ" (ภาษานี้) ภาษาตัวเก่า" (ภาษาเรา) หรือ "ภาษาเฮาเนี้ยะ" (ภาษาเรานี่แหละ) ผู้วิจัยต้องถามย้ำว่ามีชื่ออื่นอีกหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างจึงเรียกชื่อภาษาของกลุ่มตนว่า "ภาษากะเลอ" และ "ภาษาไทยภูเขา" ซึ่งเป็นคำที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มไทยกลาง ไทยเชียงใหม่หรือไทยลำพูน

นอกจากนี้ข้อมูลชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์มีความสัมพันธ์กัน โดยกลุ่มตัวอย่างมีการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ด้วยชื่อเดียวกัน เช่น ภาษาไทย-คนไทย, ภาษามอญ-คนมอญ, ภาษายอง-คนยอง และ ภาษาลื้อ-คนลื้อ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ามีการเรียกชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ด้วยชื่อที่ต่างกัน เช่น การเรียกชื่อภาษาที่มีคำบอกลักษณะภาษาหรือลักษณะกลุ่มชาติพันธุ์ แต่เมื่อเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์จะตัดคำบอกลักษณะนั้นออกไปคงไว้แต่คำบอกชาติพันธุ์ เช่น ภาษา "ยางเด๊ะเด๊ะ" เป็นภาษาของกลุ่มยาง โดยใช้เรียกภาษาโพรง ซึ่งคำว่า "เด๊ะเด๊ะ" ในภาษาไทยลำพูนหมายความว่า "ง่อยเปลี้ย" ส่วนภาษา "ลาวบ่แต่" เป็นภาษาของกลุ่มลาว โดยใช้เรียกภาษาไทยลำพูน ซึ่งคำว่า "บ่แต่" ในภาษาไทยลำพูนหมายความว่า "ไม่แท้หรือไม่จริง" เป็นไปได้ว่ากลุ่มยองซึ่งเป็นกลุ่มที่เรียกด้วยชื่อนี้มองว่าภาษาไทยลำพูนมีลักษณะแตกต่างจากภาษาไทยเชียงใหม่ ซึ่งกลุ่มยองเรียกว่า "ภาษาลาวแต่" ส่วนภาษา "ยองเก็กเด็ก" ซึ่งคำว่า "เก็กเด็ก" ในภาษาไทยลำพูนหมายความว่า "แข็งกระด้าง" เป็นชื่อที่กลุ่มยองบางส่วนใช้เรียกภาษาลื้อ เนื่องจากกลุ่มยองเห็นว่าภาษาลื้อเป็นภาษาของชนเดียวกัน แต่มีลักษณะทางภาษาบางประการที่แตกต่างกัน เช่น ภาษาลื้อมีการออกเสียงที่แข็งกระด้างไม่รื่นหูชวนฟังเหมือนกับภาษายอง เป็นต้น ผู้วิจัยสังเกตพบว่า คำว่า "ยาง" "ลาว" และ "ยอง" เป็นชื่อที่กลุ่มโพรง กลุ่มไทยลำพูน และกลุ่มลื้อ ไม่ใช้เรียกกลุ่มตัวเองและเมื่อนำมารวมกับคำที่มีความหมายเชิงลบ เช่น "บ่แต่" "เด๊ะเด๊ะ" และ "เก็กเด็ก" ที่กลุ่มอื่นเรียกทำให้ชื่อเรียกภาษาเหล่านี้มีความหมายเชิงลบในความรู้สึกของผู้ถูกเรียกมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มเดียวกันมีนัยความรู้สึกเชิงบวก ส่วนชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกโดยกลุ่มอื่นมีนัยความรู้สึกเชิงลบ โดยชื่อที่กลุ่มอื่นเรียกเป็นชื่อที่กลุ่มนั้นไม่ใช้เรียกตัวเอง เนื่องจากเป็นชื่อที่มีความหมายไม่ดีและไม่เหมาะสำหรับใช้เรียกชื่อกลุ่มตน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย